

Petra Makkonen, Suomen Syöpärekisteri

Nuorten naisten Papa-testaus: hyödyt, haitat ja niihin liittyvät käsitykset Suomessa

Tausta

Organisoidun seulontaohjelman on todettu pienentäneen kohdunkaulan syöpäriskiä seulontaan osallistuneilla naisilla noin 80 % verrattuna tilanteeseen ilman seulontaa. Useammassa tutkimuksessa on viime vuosina kuitenkin osoitettu, että kohdunkaulan syövän seulonta on vaikuttavampaa vanhemmissa ikäryhmissä ja myös seulonnan ulkopuolisten Papa-kokeiden syöpää ehkäisevän vaikutuksen on todettu olevan vähäinen. Suomeen on muodostunut kohdunkaulan syövän organisoidun seulontaohjelman rinnalle osittain päällekkäinen, kallis ja erityisesti nuoriin naisiin kohdistuva ohjelman ulkopuolinen näyttöönottokäytäntö, jota mikään taho ei isännöi. Nuorilla naisilla Papa-kokeessa löytyvien lievien, itsestään paranevien muutosten määrä on varsin suuri ja syöpävaara taas pieni. Nuorten liian aikainen ja tiheä seulominen johtaa näin ollen turhiin jatkotutkimuksiin ja hoitoihin, jotka yksilötasolla voivat aiheuttaa psyko-sosiaalista kuormitusta ja haittavaikutuksia lisääntymisterveyden kannalta. Ohjelman ulkopuolisten seulontatestien kustannukset ovat myös noin 2-3-kertaisia organisoituun seulontaan verrattuna.

Tutkimuksen hypoteesi, merkitys ja tavoitteet

Tutkimuksessa on tavoitteena selvittää seulontaohjelmassa ja sen ulkopuolella toteutetun papa-näytteenoton vaikutusta kohdunkaulan syövän ilmaantuvuuteen nuorilla naisilla sekä arvioida vallitsevan toiminnan aiheuttamia taloudellisia kustannuksia. Lisäksi kyselytutkimuksen avulla on tavoitteena selvittää nuorten naisten ja hoitohenkilökunnan asenteita ja käsityksiä seulonnan ja ulkopuolisen testauksen hyödyistä ja haitoista. Jos seulonnan huonompi vaikuttavuus nuorilla naisilla kokonaisuudessaan (huomioiden myös opportunistinen seulonta) voidaan vahvistaa, tuloksilla on paljon merkitystä uusien käytäntöjä muovaavien ohjeiden ja normiston kannalta.

Käytetyt menetelmät ja aineisto

Joukkoseulonta- ja syöpärekisteriaineiston avulla on selvitetty kohdunkaulan syövät vuosilta 2000-2009 alle 40-vuotiailla naisilla (noin 250) ja heille on haettu verrokkihenkilöt (noin 1500). Aineistoon on lisätty olemassa olevat tiedot ohjelman ulkopuolisista Papa-testeistä samalta ajanjaksolta THL:n HPV-tautitaakatyöryhmälle kerätyn tutkimusaineiston avulla. Tapausten ja verrokkien riskisuhteita arvioidaan logistisella regressiolla ja tarkastellaan myös eroja seulontahistoriassa ryhmien välillä. Tapaus-verrokkitutkimuksen tulosten perusteella arvioidaan nykyisen seulontakäytännön kustannusvaikuttavuutta. Tässä on mahdollista käyttää apuna mikrosimulaatio-analyysia (MISCAN; Microsimulation Screening Analysis). Kyselytutkimusten kohdehenkilöinä ovat satunnaistetulla väestötöksellä valitut terveydenhuollon ammattilaiset sekä 15-35-vuotiaat naiset Suomessa. Kyselyt toteutetaan kirjallisena.

Aikataulu

Ensimmäiseen osajulkaisuun on olemassa jo tutkimuslupa ja aineistoa on ruvettu käsittelemään syksyllä 2015. Väitöskirjaan arvioidaan kuluvan aikaa noin neljä vuotta.

Julkaisusuunnitelma

1: Tapaus-verrokkitutkimus: seulontaohjelmassa ja sen ulkopuolella toteutetun Papa-näytteenoton vaikutus kohdunkaulan syövän ilmaantuvuuteen nuorilla naisilla. **2:** Kustannusanalyysi. **3:** Hoitohenkilökunnan asenteet ja käsitykset seulonnan ja ulkopuolisen testauksen hyödyistä ja haitoista. **4:** Nuorten naisten asenteet ja käsitykset seulonnan ja ulkopuolisen testauksen hyödyistä ja haitoista.

